

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum,
Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam
Secularium quam Religiosorum**

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

200. Zelo magno ardere salutis animarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

SIGNVM CC.

*Magno zelo negotium salutis animarum
suscipere, eo peruigilare quasi ratio red-
denda sit pro animabus mul-
torum.*

Heb. 13.

*Bib. select.
l. 4. c. 1. 2. 3*

DEcet Clericum in captura hominum ne-
que maiis vel monstra vel procellas peri-
mescere. Quia enim apud Deum anima vnus cui-
timentis magis aestimatur quam mille filij impij,
qui (ait P. Ant. Possen.) nihil in tota vita sua age-
ret aliud quam vt hominem vnum accurate vias
Domini doceret, is certe tanquam angelus Dei
operam suam vtilissime poneret. Cum autem
aliquis amicus Dei efficitur nihil non obtinere
potest à Deo qui voluntatem timentium se facit.
Qui enim apud principem aliquem gratiosissi-
mus est, multo plura vnico verbo & momento
ab eodem, quam reliqui plurimi ne multis qui-
dem supplicibus libellis ac diuturno studio alle-
quuntur. Notissimum autem est illud exemplum
ancillæ Iudææ, cuius vnus opera vti voluit Deus
vt à lepra Naaman Syrus liberaretur, ac Deus re-
rus in ipsam perfidiam agnosceretur & cole-
retur. Noe centum totos annos Arcæ ædificandæ
ac tantum octo animabus humanis adferendis
impendit, vnde postea factum est, vt ex inuicta
patientia paucissimæ illæ animæ totam postea ter-
rarum orbem instaurarent. Non parum igitur
pro-

*4. Reg. 5.
Luc. 4.*

proficit qui paucissimos cum Deo coniungit eos
que in tuto collocat.

1. *Christus Iesus* æterna Patris sapientia docuit
rationem expectandi, patiendi, & lucrandi ani-
mas, dum spinas, flagella, clauos, vulnera & ip-
sam crucem ostendit, quia his regnum suum
fundauit. Exinaniuit semetipsum vsque ad mortē
pro animabus nostris saluandis, vt suo exemplo
nos doceret omnem iniuriam, omne priuatum
commodum saluti animæ vnus posthabere.
Idem flagrans zelo vindicandi honoris diuini
in profanatione Hierosolymitani templi emen-
tes & vendentes templo exturbauit. Ioan. 2. ver-
sic. 15.

2. Cum *S. Iacobus* Apostolus octo solum ani-
mas in Gallæcia Christo Domino adiunxisset,
per illos denique Gallæcia magnaue pars Hi-
spaniæ conuersa est, & diuinitus factum est, vt
cum viuentem Apostolum audire nolissent, ad
eius demortui cadauer postea vndique accurre-
retur, cuius fidem & orationem per tot sæcula im-
plorarunt atque etiamnum imploant.

3. *B. Apollinaris* duodecim annos in Rauennæ
suburbis demoratus, terque ad eam ciuitatem
rediens, licet denique martyrium subiit, opere
tamen inchoata constantissimam operam naua-
uit.

Quare quod viuens efficere non potuerat, de-
cedens ex hac vita consecutus est. Sic Rauenna-
tes per tot sæcula insignem venerantur docto-
rem & Patronum quem non vno supplicio ex-
cruciarunt. Alij vero qui variis & pluribus cru-

ciatibus plures annos fuerunt attriti, sic tamen perseuerarunt in orando ut deniq; feritate deposita ciuitates patientiam eorum admiratae fidem Christi receperunt.

Cum in primitiua Ecclesia fundanda Christus Dominus voluerit ut trecentos ferme annos quicunq; Pontifices maximi fuere, hi pro eius fide martyrium aut varias persecutiones subirent, intelligitur certe non esse ignaui aut commoda vel studia quærentis propria salutis animarum procuracionem.

4. *S. Antonius* Alexandriam veniens breuissimo temporis spatio miram Arianis intulit cladem, quantam fortasse per docti & literati multo longissimo vitæ spatio non intulerunt. Perpicacem diuinæ maiestatis oculus aptiora instrumenta cognoscit & deligit, perq; eos in momento temporis sæpe efficacius agit quam diuturno tempore per plerosq; homines, qui vel sibi vel mundo melius aliis sapere videntur.

Quia tamen humilitatē amisit, in multos errores miserrime cecidit.

Baron. An. Chr. 360.

5. *Niceph.* scribit *Originem* plures atq; ipsius lum genitorem martyres præmisisse in caelum, summosq; labores in conuertendis animabus per tulisse, ita ut è domo in domos, per foramina clam ad fidem piorum fouendam inter summa pericula penetraret.

6. Cum omnibus Orientis Ecclesiis ex suscepto ab Ariano Eudoxio baptismate innotuisse perfidia Imp. Valentis, Orthodoxi omnes Episcopi, tanquam ad prælium Classico excitati, arma capefcebant, contraq; oēs aduersariorum futuros insula.

insultus se muniebāt, & obfirmabant. Tunc n̄-
 que oportunū visum est tempus vt duo illa cœli
 tonitrua *Greg. Naz.* atq; *Bas.* ex eremo ad aenā cer-
 taminis prodeuntes, in hostes fidei cominus ful-
 mina verbi iacerent. Primum id obtinuit *Greg.*
 Pater iam senio prægrauatus, vt sibi ad subeundā
 senil. bus humeris iam imparem sarcinam filius
 robustus virib. præsto esset, licet id sæpe ante fru-
 stra tentasset, illumq; penitus refragantem exper-
 tus esset. At cum infelix status orientalis Ecclesiæ
 iam colla erigentibus Arianis, & minas cædēq;
 spirantibus, tum etiam sacri parentis senectus
 sub onere pastoralis fatiscens eum, inuitum licet
 diuq; refugientem ac periculis renitentem, tra-
 xere tamen è Pontica solitudine Nazianzenum
 &c. Vbi illam potissimam sibi partem curæ pa-
 storali arripuit, quæ in Dei verbo prædicando,
 simulq; hæreticos infectando, veritatemq; Ca-
 tholicam illustrando versatur, quod & ab eo in-
 primis oportunitas temporis exigebat, cum hæ-
 resis Ariana decorata diademate Imperatoris pe-
 tulans procaxq; gestiret, instarque filia Herodia-
 dis Saltatricis, non vnius tantum Ioannis capitis
 dono contenta, omnium Episcoporum Ortho-
 doxorum sanguinem temulenta sitirer.

*De S. Bas.
 officiis erga
 Ecclesiam
 cōsule Bar.
 ibid.*

Amphila.

7. Cū Ioseph Iudæus medicus Basilium ma-
 gnum morbo grauitè effectum adiens depre-
 hensis signis mortis eum vesperi illius diei de-
 cessurum dixisset. *Quid, inquit, Basilius, si & alte-
 rum diem superuixero.* Respondit Iudæus se tum
 Christianum fore. Igitur Basilius non vitæ suæ

Fff 4 in

in terris producendę, sed salutis proximi cupiditate orando à Domino impetrauit exitus dilationem maneq; hora tertia Ianus de seculo confurgens Ecclesiã venit, ac Iudęum tanto miraculo stuporem baptizauit. Et quia sæpe antehac testimonium conuictum scripturarum flectere nequiter dei tantum virtute molliuit, post ad stratum suum rediens statim exspirauit.

Gal. 4. Filii quos iterum parturio. Ecce comparat se mulieri parturienti ob laborem. Ecce.

8. *S. Chryf.* Archiepiscopus Constantinopolitanus tam multos labores & molestias, scribens dicendo, & communi bono prouidendo perlit, ita etiam exagritatus est inimicorum insidias, & principum (quibus audacter resistebat) potestate ut in exilio & magnis ærumnis mortuus uocari possit Martyr.

Absens solus est pro suis ouibus. Ep. 11.

9. *S. Ignatius* Episcopus Antiochenus cum sub Traiano tyranno, Romam ut penas sumere perduceretur, scribebat ad Ephesios: *Oraui ut meam adducor, nouissimus fidelium eorum qui in me Commendabat etiam suis literis Polycarpo Smyrniensi Episcopo Ecclesiam Antiochenam.*

Imago pastoris ouem gestantis. Baro. An. Chr. 216. Luc. 15.

10. In nascente Ecclesia iussu Clericorum in sacris calicibus, qui diuino ministerio celebrando erant vsui, effigiari consuevit Pastor ouem humeris gestans, quo Sacerdotes ad imitandum sibi esse diuinum illum pastorem qui primus tam eximium pastoralis curę ac clementię specimen edidit. Neque solum in Ecclesia calicibus exprimebatur imago pastoris, ouem gestantis, pastoralis indigentię atq; clementię typum præferentis, sed etiam

facris quoque vestibus : aliis tamen signis idem *Baron An^o*
 repræsentabatur exemplum, nempe Episcopali *Chr. 1047*
 illo indumento, magni honoris insigni, ex lana
 confecto quod dicimus Pallium. de quo hæc *De palio*
 Isidorus pelusiota ad Herminum scribens: *Episcopali.*
li. 1. Ep. 136.
Id autem
amiculum quod Sacerdos humeris gestat, atque ex lana
non ex lino contextum est, cuius illa quam Dominus ober-
rantem qua sinit inuentamque humeris suis sustulit, pel-
lem designat. Episcopus enim qui Christi typum gerit,
ipsum munere fungitur, atque ipso etiam habitu illud o-
mnibus ostendit, se boni illius ac magni pastoris imitato-
rem esse, qui gregis infirmitates sibi ferendas proposuit:
 Hæc Isid.

11. Apostoli nulli labori parcebant, nullum
 vite discrimen deuitabant, vt communi omnium
 salutis consulere. Petrus Apostolorum prin-
 ceptis post acceptum spiritum S. Zelo maximo do-
 ctrinæ Christi diuulgandæ accensus vno die tria
 millia, altero quina millia hominū oratione sua
 Christo adiunxit, ac alia multa Zeli sui testimonia
 reliquit.

12. *Apostolus Paulus cum Ephesiis valediceret*
Acto. 20. v. 31. dicebat: per triennium nocte & die non
cessaui, cum lacrymis monens vnumquemque vestrum.
 Eiusdem Epistolæ nihil aliud spirant quam Ze-
 lum ardentissimum animarum, in Ep. ad Roma-
 nos c. 9. v. 1. non dubitauit scribere: *Veritatem di-*
co in Christo non mentior, optabam ego ipse anathema
esse à Christo pro fratribus meis. 2. Cor. II. Quis scanda-
lizatur & ego non vror? & ad Cor. Ep. 2. cap. 12. v. 15.
Ego libentissime impendam & super impendar ipse pro
animabus vestris: ad Phil. 3. v. 18. multi ambulant, ait,

de quibus dixi, & nunc iterum flens dico, inimici crucis Christi. &c. I. ad Cor. 9. v. 19. Cum ait, liber essem ex omnibus omnium me seruum feci, vt plures lucrifacerem. Sortiti sunt discipulorum alij alias orbis terrarum prouincias, at Paulus gentium doctor de vniuerso orbe optima spolia Christo retulit, & cum eodem æternum triumphabit. Ad eundem zelum imitandum inuitat Timotheum Episcopo: *Predica verbum, nō sta opportune importune, argue obsecra, mone, p̄ca, &c.* Qui hoc Zelo destitutus erat Episcopus Lodiensis Spiritus S. eum iugillat velut tepidū & miserabilem dignumque qui ex ore Dei euomat suadetque vt à se emat *aurum ignium* (hoc est Zelum ardentem animarum)

2. Tim. 4.
v. 1.

R. P. Ioan.
Bonifac. li.
1. de insti-
tut. Chri-
stian puer.
in hom. ser.
68.

Quanto
Zelo & Phi-
lippus Apo-
stolus vena-
tus sit ani-
mas docet
e. s. Act. S.
Lucas.

13. Eusebij Versellensis Episcopi omnes filij Euangelico pabulo nutriti, aut martyres aut sacerdotes fuerunt: quo vero pietatis commento Dionysium, quem filium appellabat ab Arianis liberauerit non est prætereundum. Nouerat Eusebius hostium fidei nefariis cohortationibus tractum fuisse Dionysium vt errori subscriberet nomenque apponeret ideo se protinus ad Arianos contulit multumque initio gratulatus quod Dionysium filium charissimum chirographo deuinctum tenerent tandem cum hominibus expostulauit questusque est grauius filium subscribendi ordine patri esse prælatum, quam rem eo magis vitare debuissent quod filium illi in diuinis personis patre multo inferiorem esse arbitrentur, itaque se in eorum sententiam faciliorem simulauit modo deletio Dionysij nomine sedes sibi prima ad subscribendum relinquere-
tur.

tur. Id hæretici sine mora faciunt, tunc Eusebij recuperato obside hiantes eludit coruos, erepta- que è manibus præda cum Dionysij tum maxime aliorum qui illius exemplo labi potuissent inco- lunitati prouidit. Verum Dionysio tanta deinceps constantia fuit vt ne morte quidem quam acerbissimam pro fide catholica pertulit ab incepto potuerit reuocari, ita qui Arianus futurus erat optimi præceptoris opera Christianorum est integerrimus annunciatu.

14. Cum Ioannes Euangelista per Asiæ ciui- tates iter faceret adolescentem reperit facie plu- rimum elegante quem vt vidit morib. pulchrio- rem optauit efficere locique illius Episcopo e- rudiendum tradidit. Antistes pupilli tutelam as- sumit, seque omnem curam in eo instituendo perfiturum recipit. Tum S. Apostolus Ephesum rediit. Sed tamen adolescens principio educatus in mature ab Episcopo qui illius curam suscepe- rat tanquam probe instructus & qui per se sapere iam posset relinquitur. Qui amoto custode sui dissimilis esse cepit & comitum perditissimo- rum in quos inciderat, mores ac vitam imitari. Quid multa in vitiorum schola tam large pro- cessit, vt grassatorum princeps fieret, incautosq; viatores non spoliaret modo, sed etiam vita pri- uaret.

Succedente deinde tempore Ioannes reuertitur, depositumque repetit ab Episcopo, tum ille Apostolo ingemiscens ait, iste quem petis latrocinii & impurissima sceleratorum manu infestat itine- ra.

Euseb. hist. Eccl. li. 3. c. 23. V. Locum deseminariis.

Adolescens peruerso- rum sodalium consuetudine seductus, in omnium vitiorum gurgitem se eoque precipitat, vt ex salutis desperatione Princeps latrocinii factus fuerit.

At

*Ætatis ob-
litus eques
in viam se
dat.*

*Iuuenem
fugientem
insequitur
& assequi-
tur.*

At Christi discipulus cum multa de curatori-
& magistri negligentia conquestus esset, lacry-
misque ac marore ingentem dolorem, quem
iuuenis lapsu capiebat, significauisset, sumptuo-
quo præter vires & ætatem (cerne amoris flam-
mam hærentem in visceribus) perditam ouem
Pastor bonus per saltus & prærupta montium
inuestigat inter lupos. Et cum longum iter tener
confecisset, à latronibus capitur, quorum ante-
gnanum ipse quærebat. Latrones comprehen-
sum Apostolum pertrahi ad Dominum oportere
clamant: quibus Ioannes nil sibi futurum gra-
tius dixit, quam ut ad principem duceretur. At
vero latronum ille dux cum propius accedentem
sacrum virum contemplatus esset prædamque
suorum comitum agnouisset, fugam arripuit cõ-
spectum tanti hominis reformidans. Apostolus
fugientem insequitur clamans à tergo, atque ob-
secrans ne filius patrem timeret, armatus in-
mem, iuuenis senem, robustus imbecillum, an-
nisque ac labore fessum sacerdotem: spem salu-
tis promittit, se animam pro eius anima positu-
rum, & in extremo iudicij die pro eo rationem
redditurum, ac veniam omnium criminum à
Christo impetraturum: Ego, inquit, pro te in seueri-
ssimi iudicij prætorio respondebo, ipse causam perorabo
tuam, si ergo & me cælitus missum, ut tibi prouideam
arbitrare.

His vocibus confirmatus expectat venientem,
armaque abiiciens, & ad pedes illius se pronu-
luens perditam suam vitam acerbissime deservit.
Plorat vicissim Apostolus non tam marore sed
inerte-

incredibili affectus gaudio, complexusque iuuenem ad Ecclesiam reduxit: cuius medelæ vacauit ipse, vicario non satis fidens, cuius nimiam socordiam inculabat: nec prius à se iuuenem diuellit quam esse videt firmissimum. Hæret nescio quomodo magistris ac institutoribus amor paterno fortior, qui deploratos ad non speratam reducit sanitatem.

15. Quid S. Honoratus Episcopus Ardatensis lucrandi Hilarij charissimi discipuli, qui ei in Episcopatu successit, consilio & causa pertulerit, fecerit, inuenerit, quemadmodum illum pertinaciter resistentem patientia, lacrymis, precibusque mollierit, ipse narrat Hilarius in orat. de vita & obitu S. Honorati magistri sui.

Baron. An.
Chr. 261.

16. Cum S. Cyprianus Episcopus Carthag. ea nocte quæ diem martyrij sui præcessit apud statorem detineretur, illuc vniuersus populus fratrum conuenit. Et cum hoc S. Cyprianus comperisset custodiri puellas præcepit, quorum omnes in vi-co ante ianuam hospitij principis manserant: Hinc S. Aug. de sollicita eius pastorali cura: Quid, inquit, illud quod cum in alium diem dilatus apud custodes esset, atque illuc se multitudo fratrum & sociorum congregans pro foribus pernoctaret custodiri puellas præcepit? quanta intentione considerandum? quanta laude prædicandum? quanto præconio commendandum est? *vi: in corporis morte non moriebatur in animo pastoris vigilantia pastoralis. Quod enim militibus omnia conferta essent, ne quid dispendij pateretur virgineus pudor, puellas custodiri mandauit. Fuisse namque Ecclesiam Carthaginensem sæcundam prole*

Statores erant pro-
consulum
ac præsidium
ministri
qui eis ad
stabant, &
ad delin-
quentes
carceri nū-
cupandos
obsequio
præstocant.
Serm. 12.
edit. Pari-
sienf.

prole sanctarum virginum, commentarij ab eo conscripti eo argumento (de disciplina & habitu virginum, de disciplina & bono, pudicitia &c.) significant.

17. Cum S. Edmundus Cant. Archiep. aliquando in hominem de salute sua desperantem incidisset, nec rationibus vllis ad exomologesin de peccatis faciendam per mouere posset, dixit se animam suam pro eius anima deponere, modo peccata sua confiteatur, qui & confessus est.

*Ephram
to 3. in vi-
tis PP. Sur.
16. mart.*

18. Ante eum S. Abraham Eremita, vt neprensam suam Mariam quam in omni pietate instituerat a flagitiosa vita qua biennium consumpserat reuocaret, abiecto amictu eremitico, & ementoto habitu militis eques ad eam ob lapsum in fornicationem fuga elapsam profectus est, inuentam remotis arbitris allocutus est, dicens: Super me sit peccatum tuum quo haectenus foeda prostitisti corpus tuum amatoribus. Ego pro eo satisfaciam, ego in iudicio pro te filia mea, rationem reddam. Cum quae illa regereret, nimis magna est iniquitas mea, non potest mihi esse spes salutis, respondit, super me sit iniquitas tua filia mea, ex meis manibus Deus hoc peccatum requirat, tantum veni mecum. Ita venit & poenitentiam pro peccatis suis reliquo vitae tempore cursu tantam egit vt etiam miraculis clara e vita excellenti & in cœlitum numerum relata sit.

*Nullis sum
pibus la-
boribusque
parcebat
donec eam
inueniret,
inuentam
conuertere-
ret.*

19. S. Franciscus Seraphicus (teste S. Bonau. &c.) animas Christi Iesu sanguine pretioso redemptas cum cerneret inquinari forde peccati, tantam ferationis teneritudine deplorabat, vt eas tamquam mater in Christo quotidie parturiret. Et

ob hanc potissimum causam venerabatur verbi Dei ministros, quod semen fratri suo defuncto Christo pro peccatoribus Crucifixo per ipsorum conuersionem, & pia sollicitudine suscitent, & sollicita pietate gubernent idem totus in amore Dei, vt carbo ignitus, etiam hyeme vnica tantum veste contentus erat, affimans, non posse frigere foris qui intus calefceret. *Bonau.*

20. *Franciscus Xauerius* inter labores conuersionis Indiarum nonnunquam ita ardebat vt acclamare cogebatur ad Dominum factis est.

21. *Pacomius* Monachus animaduertens proximi vici colonos rerum ignaros à cultu abesse diuino, vehementer indoluit, nihilque moratus eremum dereliquit & inter illos tuguriolum sibi constituit. Neque prius ad solitudinis locum rediit, quam illos edocuisset Deum honorare, Christo credere, pio atque innocenter viuere. *In vitis PP.*

22. *Vitalius* Monachus Alexandrinæ prostibula adibat foeminarum & cum ea quæ impudenciore lasciuia dffluere videbatur noctem pactus pretium offerebat. Admissus autem in aliquo fornicis angulo procumbens deprecando peruigilabat, donec illi accresceret dies, factum admirans mulier, cogebatur interim tacita inter se cogitare non iam quantum lucri fecisset, sed quantopere turpiter viuendo Deum offenderet. Itaque multæ ab eo hoc modo conuersæ vitam correxere, ipse vero peruersa hominum opinione iactatus quoniam circa lupanaria frequenter

frequens erat palamque reprehensus patienter tolerabat. Cum plus utilitatis ex correctione alieni delicti caperet, quam ex sua infamii damni.

*Dionysius
ad Theophilum.*

23. *Carpus* Apostoli Pauli discipulus cum fidelem quendam ab infideli subuersum cernere præ dolore languere cœpit. Cumque ut conuerterentur orare debuisset, ut ambo à vita decederent orauit, veritus ne alterius suam alterius exemplo alij corrumpere. Vidit autem in quiete in fornacem ardentem à spiritibus immundis trahi violenterque impelli, & cum eo spectaculo delectari cœpisset, aspexit Christum cum Angelis è cælo delatam terram, ipsoque ab ignis periculo ut eriperet accedere, à quo & audiuit paratum se iterum pro peccatoribus pati. Hac visione monitus pro vtriusque conuersione Dominum supplicauit.

*Pallad.
Laus hist.
83.*

24. *Serapion* Abbas oppidum quoddam infidelium ingressus cum publice prædicantem perlerent, venundare se illis cœpit in seruum, vtilitatem cum Dominis priuatim colloquendi potestatem haberet. Vbi vero frequenti assiduaque suasionem illum cui seruiebat credentem de idolorum seruitute in fidei Christianæ libertatem vendicasset reddito ei pretio ad alium transibat.

Aug. de ciuit. Dei li. 10. c. 10. maluit vitam quam proximam periclitari.

25. *Paulinus* Nolæ urbis Episcopus. Vidue cuiusdam filium in Africa apud Vandalos captiui cum pecunia non suppeteret vicaria seruitute redemit, mulieris orbitatem miseratus, & ne patris seruire inciperet Domini sui Domino, hoc est diabolo.

26. *Vincentius Ferrerius* ordinis prædicatorum conuertit ad fidem Catholicam ad 25. millia partim Iudæos, partim Saracenos.

RR. PP. *Soc. Iesu* non quiescunt nisi Deo, quem intimis sensibus amant, quam plurimos aggregent, Ecclesiæque regnum, quod exiguis definiti terminis dolent, amplificent.

Vt clerici ad feruentem ælum salutis animarum excitentur 1. Perpendant quæso Dei maiestatem ac bonitatem infinitam omni adoratione & amore ac veneratione dignissimam, & doleant talem tantumque dominum à tam paucis coli & amari. 2. Considerent quam multæ & graues non imagini alicuius sancti sed ipsi Deo irrogentur iniuriæ tot tantisque hominum flagitiis & peccatis. 3. Quanta sit non corporum solum in vndis, sed & animarum pereunium strages, quam sæde viua Dei temple, animæ fidelium conspurcentur & quantopere properent ad fauces infernarum bestiarum. 4. Quot labores subeant multi in cura rerum mortalium, quam multa patiantur avari cumulandis opibus intenti &c. 5. Animo voluant Dei filium è cælo lapsum 33. annos laborasse, regnum Dei per vicus & ciuitates prædicasse, cum tanto zelo & amore mortuum esse, omnia quæ habebat nobis dedisse, & corpus suum sanctum & aliorum sacramentorum medicinas ac præsidia reliquisse. Vt autem serui Benadad Regis Syriæ victoriam de hostibus reportarent, dicebant ad Dominum suum: *Amoue reges singulos ab exercitu suo & pone principes pro eis & instaure numerum militum qui crediderunt: ita amouendi sunt à fortissima*

Antonius eiusdem ætatis scriptor 3 p. h. tit. 23. c. 8.

§. 4. Præmia zelo Dei & animarum ardentium V. in fine triumpho.

Christus est valde liberalis & prodigus erga animas.

3. Reg. 20. v. 24. 25.

Ggg

Eccle:

Ecclesiasticorum acie Reges delicatuli, qui nolunt seruire sed ab illis ministrari & loco illorum principes, id est, viri robustissimi zelum animarum habentes constituendi sunt. Instaurandi sunt milites, equi & currus secundum viros Apostolicos qui vita functi sunt, vt eorum presidio diaboli vincatur, & animæ à Christo redemptæ virtuti subiiciantur.

Legat & consulat Lector de his 200 signis clericorum bonorum

1. **S.** Augustini duos sermones ad populum Hipponensem de communi vita & moribus Clericorum. 2. *D. Dionysium Richelium* de debita conuersatione Ecclesiasticorum & præsertim Canonicorum. 3. *Amalarii Fortunati* Episcopi Treuirensis tractatum de ordine Antiphonarum & lib. 4. de Ecclesiasticis officiis 4. *Albinum Flacium* Caroli Magni præceptorem de diuinis officiis 5. *Rabani Mauri* Archiep. Moguntini li. tres de institutione Clericorum. 6. *Walafridi Strabi* librum de exordiis & incrementis rerum Ecclesiasticarum 7. *Rudolphi de Riuo* Ecclesiæ collegiæ Tungrensis decani librum de Canonum obseruantia 8. *Francisci Duareni* I. C. tractatum de sacris Ecclesiæ ministris ac beneficiis 9. *Indoci Clith.* tractatus de vita & moribus sacerdotum 10. *Ioannis Langrocrucii* I. V. L. libros sex speculi Ecclesiastici de malorum horum temporum causis & remediis ad diuina officia pertinentibus, & libros 6. de causis & remediis quæ ad vitæ & morum honestatem Eccle-

Ecclesiasticorum spectant 11. Institutionem Sacerdotum *Alphonsi de Torres* è sacris literis & veteribus PP. Collectam, & Anno 1604. Ingolstadtij impressam n. 12. Speculum Sacerdotum *Hugonis Carenfis* (Lugd. An. 1559.) & 13. Speculum Sacerd. *Jacobi de Grayode*.

Epilogus huius speculi continens votum authoris.

VTinam Speculum hoc omnibus Clericis semper esset in sinu, semper in manu, semper in oculis, quo omnes ipsorum & sensus & actus dirigerentur in sanctos. Habet hic namque vnde actus suos vel prauos corrigant, vel minus perfectos aimpleant, & in rectis ac bonis augeantur vehementer, itemque vnde sensus suos aut se uent ne corrumpantur, aut corruptos restaurent. Utinam quemuis Clericum permoueret, ne suo exemplo cuiquam offendiculo esset vel occasionem delinquendi præberet. Utinam omnes illud Apostoli obseruarent: *Ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum. Et illud: Nemini dantes ullam offensionem ut non vituperetur ministerium nostrum: maxime cum grauer peccet quis alius prauum præbet exemplum. ait enim Christus; Va homini per quem scandalum venit. Qui scandali fuerit vnum ex pusillis istis minimis, qui in me credunt expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius, &c.* Utinam omnes alijs bonum præberent exemplum ex præscripto Pauli: *Vnusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad edificationem.* Et: *Sitis sine querela & simplices filij Dei, sine reprehensione*

Ggg 2

1. Pet. 2.
11. 12.

hensione in medio nationis praua, inter quos lucet sicut luminaria in mundo. Et: Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Et S. Petri: Conuersationem vestram inter gentes habentes bonam, vt &c. ex bonis operibus vos considerantes glorificent Deum.

In const.
mon. c. 2.
Visibili suo
exemplo o-
mnes ad
virtutem
informa-
uit.

Vtinam tot sanctorum exempla omnes ad sancte viuendum inflammarent. Ex vnus Christi exemplo consecuta est Apostolorum discipulorumque eius, ac per illos & successores ipsorum totius orbis vsque ad nostram aetatem conuersio. Nam vt ait Basilius, ideo naturam humanam suscepit vt in se velut in tabula quadam veram nobis pietatem depingeret, eamque omnibus ante oculos statutam pro viribus imitandam ceu archetypum proponeret. Nec enim alia de causa corpus nostrum gessit, nisi vt nos quoad fieri possit ad imitanda vita ipsius studia conformemus. Adhuc B. Antonius, Augustinus, Benedictus, Bruno, Bernardus, Dominicus, Franciscus, Ignatius & alij sancti infinita millia hominum exemplo suo ad vitam religiosam, eremiticam, vel cœnobicam ducendam commouerunt. Quam multi vnus sæpe martyris in perferendis tormentis constantia ad fidem Christi complectendam sanguinem etiam pro ea profundendam sunt plecti? Quanto numero etiam hac extrema mundi senecta ad B. Virginis & eiusque pie institutas sodalitates omnis ætatis & ordinis homines se certatim ob præclara peccati exempla quæ in sodalibus cernunt, se adiungunt. S. Bernhardus ait: *Alium intueor singulari altiternentia, alium vero patientia admiranda, alium summa* humilitatis & mansuetudinis, alium multa miseria

Serm 54.
in Cant.

cordia & pietatis, istum in contemplatione frequenter
 excedere, hunc pulsare cœlos orationum instantia,
 aliosque in alijs præminere virtutibus. Filioli hac co-
 giratio tollit excellentiam oculorum, conciliat gra-
 tiam. Et: Monachus isque laicus ad pedes meos se abij-
 ciens ita se accusabat. *Va mihi quia fratrem vnum hac*
nocte consideravi, in quo triginta virtutes numeravi
quarum ne vnã quidem in me inuenio Sanctus Au-
 gustinus fatetur se conuersione Victorini do-
 ctissimi senis ad suam conuersionem esse per-
 motum, & cum postea graui luctu carnis & spi-
 ritus excrucietur, dubitaretque num castita-
 tem seruare posset, rursus exemplorum præsi-
 dio hanc tentationem discussit. Idem refert de
 duobus Imperatoris aulicis quod cum extra vi-
 bem Treuironum forte incidissent in casam
 quandam eremiticam ibique codicem in quo
 scripta erat vita S. Antonij Ægyptij perlegissent
 sic ambo accensi sunt sectandæ illius vitæ reli-
 giosæ desiderio, vt relicta militia sæculari se sta-
 tim seruitio diuino consecrarint. Et ambo, ait S.
 Augustinus, habebant sponsas, quæ posteaquam hoc
 audierunt dicauerunt etiam ipsa Virginitatem Deo.
 Sic & B. Pater Ignatius Societ. Iesu fundator cum
 militia sæculari deditus lectoque ob læsum gra-
 uiter pedem affixus codicem sibi aliquem por-
 rigi fallendi temporis ergo postulasset, nec alius
 ad manum esset nisi qui vitam Christi ac Sancto-
 rum contineret, lectione illa sensim ita immuta-
 tus est, vt abiectis armis mundoque contempto
 totum se diuino cultui manciparit, ac tandem vi-
 ros doctissimos propositi sui sectatores sibi ad-

Serm. I. de
 alt. & B.
 Card.
 8. Conf. c.
 2. §. II.

Tu non po-
 teris quod
 isti & ista?
 lb c. 6.

Ribad. li. I.
 c. 2.

iunxerit ac religionem Societ. Iesu iam toto orbe profeminatam condiderit.

Si vel vnus sancti vel paucorum sanctorum exempla tantum apud multos etiam laicos valuerunt, in spem adducor firmissimam, magnam eamque principem Ecclesiasticorum partem promptissimam fore ad vitam & res præclare gestas in hoc speculo breuiter adumbratas strenue ac generose imitandum. Vtinam autem omnes magnopere cauerent ne oscitantibus ac supinis illis verbi diuini lectoribus & auditoribus concenturiarentur quos Apostolus Iacobus cum obliuiosis specularioribus non sine pudoris pun-
C. I. v. 22. *Estote &c.* ctura redarguit. Quemadmodum homines iusti ac puræ mentis in verbo DEI tanquam in speculo seipsos contemplantes conscientie suæ faciem cum illo conuenire desiderant; ita peccatores in eodem vident maculas anime suæ, quas immaculatum eis speculum prodit atque redarguit. Sed quando quis obiter duntaxat leu per transennam, vt dicitur, ac perfunctorie se in Dei verbo vel audito vel lecto intuetur atque ab illo recedens statim obliuiscitur eorum, quæ in hoc speculo notauerat esse emendanda, atque ita non solum immundus & coram Deo deformis manens seipsum fallit, verum etiam multo magis quando vita functus pro cælo infernum consequitur.

Vtinam igitur omnes Clerici hoc speculum sæpius legerent ac relegerent, imo nunquam de manibus deponerent, nunquam ab oculis mentis amouerent, sed assidue in eo Dei voluntatem

contemplarentur, seque semper ad eam conformare studerent atque ita post hanc vitam ad immortalia & incommutabilia bona, ad sempiternam, inquam, felicitatem, ad quam omnes aspiramus peruenirent.

Ad Dei & Ecclesie gloriam & honorem atque omnium Ecclesiasticorum utilitatem & salutem, non enim admirationem & laudem quero, neque hæc ad ostentationem sed ad fructum legentium comparata esse desidero.

